

Socialudvalgets studietur til Helsinki og Stockholm 2019

Afrapportering

Hietaniemenku Service Centre

- Der er ca. 3.350 hjemløse i Finland.
- Hietaniemenku Service Centre har 50 pladser, heraf 11 til kvinder + ekstra madrasser samt 100 midlertidige boliger. Herberget er fyldt hele året.
- Der bliver lavet en plan for borgeren med socialrådgivere mv. – målet er, at borgeren får job og lejlighed.
- Ca. 20 % af brugerne er under 25 år
- Man må godt være påvirket, men ikke indtage alkohol eller stoffer.

Hvad kan vi tage med fra Hietaniemenku Service Centre?

HousingFirst har været den største årsag til, at antallet er hjemløse i Finland er faldet

Rene lokaler og velsoignerede brugere – omgivelserne og hygiejne betyder noget.

I hovedtræk samme udfordringer som i DK, f.eks. stigende antal unge hjemløse, mangel på billige boliger pga. stigende huslejer og ventelister samt opgaveglidning fra psykiatrien.

HousingFirst i Københavns Kommune

Housing First blev dominerende tilgang i Københavns Kommune efter større omstilling af hjemløseområdet i perioden 2009 – 2013.

Kerneelementerne i tilgangen er, at der fra start i et indsatsforløb tilvejebringes en permanent boligløsning, samtidig med at borgeren får en intensiv social støtte i hverdagen. En stabilisering af boligsituationen er i metoden en forudsætning for at arbejde med andre af borgerens problematikker med udgangspunkt i borgerens egne ønsker, som det kendes fra recovery-tilgangen.

Andelen af borgere i hjemløshed er faldet siden 2009. De borgere, der flytter fra herberg til egen bolig med bostøtte, fastholder deres bolig i højere grad end tidligere. Der laves også flere handleplaner for borgerne end tidligere, og der er etableret et godt samarbejde mellem forvaltningens tilbud og NGO'er om den gode hjemrejse for udenlandske hjemløse.

Den største udfordring er at hjælpe videre til egen bolig fra et herberg. Socialforvaltningen arbejder på at nedbringe hjemløsheden yderligere ved fokusering på rehabiliterende indsatser og opdyrkning af boligløsninger, hvilket er i tråd med Socialudvalgets handleplan for området fra juni 2018.

Med budgetaftalen 2019 fik forvaltningen tilført midler til at afprøve nye boligløsninger for at imødegå udfordringen med manglende boliger til hjemløse. Derudover blev der også afsat midler til nye lokaler på ungeherberg, samt midler til planlægningen af nye botilbudspladser til udsatte borgere med behov for en midlertidig eller længerevarende botilbudsplads.

Itäkatu Family Center

- Helsinki har været igennem et større reform, hvor man samler ydelser til borgeren i én indgang.
- Familiecentret ca. 1,5 år gammelt – der er pt. 2, og der åbner endnu et.
- Familiecentret fremhævede tværfagligt samarbejde som en af succeserne. Helsinki har gode erfaringer med at have samlet ydelserne.
- Herudover har man fokus på digital hjælp, f.eks. 18.700 'underretninger' (notifikationer), som også kan også foretages digitalt.

Hvad kan vi tage med fra Itäkatu Family Center?

Digitale løsninger til borgerne, fx onlinecoaching af familier.

Erfaringer med én samlet indgang for borgerne og kobling mellem sundheds- og socialområdet.

Familierettet indsats i Københavns Kommune

Socialforvaltningen fokuserer også på ressourcerne i familien og dens netværk.

Den faglige omstilling af børne- og ungeområdet kaldes Tæt på familien.

Denne tilgang er begrundet i forskning, som viser, at barnet eller den unge i langt de fleste tilfælde har mere gavn af at blive boende hos sine forældre, hvis familien får den støtte og hjælp, de har brug for.

Indsatsen er i modsætning til i Finland ikke samlet ét sted i Socialforvaltningen i København.

Aurora Hospital, ACT

- Antal indlægningsdage faldt for 69 ud af 79 patienter. 31 patienter blev ikke hospitalsindlagt, mens de havde kontakt til ACT-teamet, hvilket var en stigning på 100 %.
- De arbejder altid i par – to sygeplejersker eller 1 sygeplejerske og 1 psykiater
- Aktiviteter kan være alt fra en biograftur/gåtur og til at sikre, at borgeren får sin medicin
- Det er en indsats for borgere med svær psykisk sygdom. Assertiv Community Treatment (ACT) er typisk sidste mulighed, og der er stramme kriterier for at blive omfattet af indsatsen.
- Patienterne har typisk behov for hjælp resten af livet.

Hvad kan vi tage med fra Aurora Hospital, ACT?

ACT-teams er en dyr indsats, men kan hindre gentagne indlæggelser af borgere med alvorlige psykiske lidelser.

Socialudvalget har bedt om at få beskrevet metoden, og om det kunne være relevant at bruge den mere.

ACT i Københavns Kommune

ACT-metoden blev afprøvet i BCV i perioden 2015-2017 som et satspuljeprojekt. Projektet viste positive resultater, og metoden blev efterfølgende forankret i Hjemløseenheden.

Her udøves ACT i kombination med HousingFirst ift. hjemløse borgere med svære psykosociale problemer, som har vanskeligt ved at benytte det eksisterende støtte- og behandlingssystem, og som derfor har brug for en langvarig og intensiv sociale støtte i forbindelse med indflytning i egen bolig og for efterfølgende at kunne fastholde boligen.

Gennem indsatsen arbejdes med at styrke en række dimensioner af borgerens liv, bl.a. bolig, økonomi, fysisk helbred, psykisk helbred, misbrug, socialt netværk, daglige aktiviteter, uddannelses og arbejde.

ACT er tidsubegrænset og fortsætter, så længe borgeren har behov for støtten, og 90 % af borgerne fastholder deres bolig.

Det kan formentlig være gavnligt at bruge indsatsen ift. en større del af målgruppen, men dette vil kræve flere ressourcer.

National Institute for Health and Welfare - recovery

- Der lægges en plan sammen med klienten, og der indgår et tværfagligt netværk.
- Borgeren bestemmer selv, hvem han eller hun ønsker at have med til møderne.
- Systematisk relations- og netværksopbygning og stor brug af peers.
- Rå information om konsekvenserne af borgeres sundhedstilstand kan føre til forandringer (på en anden måde end hvis det var en fagperson, der sagde det...)
- Kommunen samarbejder med civilsamfund og virksomheder mv. for at skabe netværk med alle dem, der trækker i samme retning for klienten
- Lederne mødes hver uge for at tale om hvordan man bedst understøtter dem, der understøtter klienterne

Hvad kan vi tage med fra National Institute for Health and Welfare - recovery?

Selvbestemmelse er vigtigt.

Livet er ikke i kommunens tilbud – det er alt det, der er rundt omkring.

Kommunens kontakt skal skabe værdi for borgerne – hver gang

Digitalisering understøtter - og frigiver tid - til tværfagligt samarbejde mv.

Socialpsykiatri i Københavns Kommune

Socialforvaltningen igangsatte i 2016 en omstillingsplan for socialpsykiatrien. Omstillingsplanen fokuserer på at hjælpe flere borgere i egen bolig og modernisere en række botilbud. Planen indeholder dertil et øget fokus på en styrket faglighed, sikkerhed og specialisering af tilbud til borgere med særlige psykiske vanskeligheder.

Med omstillingsplanen har Socialforvaltningen ønsket at styrke det faglige udgangspunkt, så indsatserne har en mere rehabiliterende tilgang og i højere grad støtter op om borgernes recoveryprocesser.

Socialforvaltningen har derfor arbejdet med at implementere grundfortællingen for den københavnske socialpsykiatri, en faglig guide til rehabilitering til ledere og medarbejdere og en uddannelse i recovery.

Kasvun Tuki (ITLA-Fonden)

- Formålet er at udbrede forskningsbaserede familiebehandlingsmetoder, så man bedre kan forebygge anbringelser, da forskningen viser dårlige resultater af anbringelser.
- ITLA-fonden, som er finansieret af staten, har evalueret 20 programmer indtil videre.
- ITLA uddanner undervisere i metoderne i kommunerne, så de kan implementere metoderne decentralt.
- Let's talk about children er startede som et voksenpsykiatrisk projekt med fokus på børn af forældre med psykisk sygdom, men retter sig nu også mod børn.

Hvad kan vi tage med fra Kasvun Tuki (ITLA-fonden)?

Positive erfaringer med Let's talk about children og andre programbaserede indsatser, som er investeringer i børns hverdagsliv, der kan forebygge anbringelser.

Evaluering af indsatser er en forudsætning for at træffe de rigtige beslutninger.

Vidensbaserede indsatser for udsatte børn og unge i Københavns Kommune

Socialforvaltningen arbejder ligeledes med vidensbaserede indsatser i den forebyggende indsats på udsatte børn og unge-området – bl.a. som led i Tæt på Familien.

Forvaltningen arbejder bl.a. med det evidensbaserede program FFT, som er en familiebehandling målrettet unge med udadrettet adfærd. Forvaltningen har også implementeret De Utrolige År (DUA), som består af programmer henvendt til forældre og børn samt et program, der retter sig mod fagprofessionelle i børnehave og indskoling. Socialforvaltningen i København har et DUA-program målrettet børn med autisme.

I Socialforvaltningen arbejder enheden Viden i Anvendelse (ViA) med at understøtte borgercentrene i en mere vidensbaseret indsats – herunder implementering af virksomme metoder som fx FIT, Low Arousal mv.

Vanda Kommune

- Vanda er et udsat område, hvor flere og flere børn anbringes.
- Vanda har en intensiv familiebehandling på et opholdssted i højrisikosituationer.
- 200 familier på et år bliver vurderet akut i 30 dage – der er plads til 30-40 familier ad gangen.
- De fleste kommer tilbage i hjemmet med åbne tilbud og støtte i hjemmet.
- Barnets interesse er altid det afgørende i balancen forældrene/børnenes interesse.
- Multidimensional Family Therapy (MDFT) er en behandling, hvor terapeuten bl.a. fysisk får familiemedlemmerne til at nærme sig hinanden via en samtale med hele familien.

Hvad kan vi tage med fra Vanda Kommune?

Erfaringer med familiebehandling, herunder MDFT i praksis, og hvordan det kan bruges i det forebyggende arbejde.

Socialudvalget modtager et notat om forskelle og ligheder mellem FFT (Functional Family Therapy) og MDFT, og hvordan forvaltningen anvender FFT.

Familierettede indsatser i Københavns Kommune

BBU har bl.a. implementeret Funktionel Family Therapy (FFT), som er sammenligneligt med MDTF og retter sig mod samme målgruppe.

FFT består af et intensivt behandlingsforløb, der har til formål at forbedre familierelationer samt mindske misbrugsproblemer og kriminel adfærd. I FFT er der fokus på en helhedsorienteret tænkning og inddragelse af ung, forældre, søskende og familiens netværk. Der er FFT teams i 3 BBU enheder og er ved at blive udbredt på institutionsområdet.

Signs of Safety (SOS) med identifikation af risiko- og beskyttelsesfaktorer er bredt anvendt hos myndighed, når der skal besluttes foranstaltning til udsatte børn, unge og familier.

Forvaltningen arbejder også med indsatsen PMTO (Parents Management Training Oregon), som er en individuel familiebehandling, hvor man arbejder med at styrke forældrenes kompetencer i forhold til problemløsning, grænsesætning, at give positiv feedback til barnet mv.

Fryshuset

- Fryshuset er en uafhængig fond – det giver fleksibilitet, f.eks. ift. at prioritere ressourcer til de grupper, der har behov for det.
- Hovedmålgruppen er teenagere. 15.000 unge er involveret i alt - 3-500 er udsatte unge.
- Nogle af Fryshusets unge er henvist af kommunen til de sociale programmer, mens andre går i skole eller bruger Fryshuset til at dyrke deres fritidsinteresse/passion.
- Fryshuset driver bl.a. Lugna Gatan – et projekt med 100 ansatte som gadeplansmedarbejdere i den offentlige transport i Stockholm (som køber det af Fryshuset).
- Fryshuset driver også Exit- og Passus-programmerne, som er rettet mod radikaliserede og kriminelle.
- Det er svært at få gode peers – kun 1 ud af 10 tidligere kriminelle eller medlemmer af radikaliserede miljøer er egnede.
- Succesraten i Exit-programmet var 58 % ud af 15 personer – programmet varer 18 måneder og er dyrt, da der ikke er gruppeterapi mv.

Hvad kan vi tage med fra Fryshuset

I Fryshuset sameksisterer de almene tilbud med mere specialiserede tilbud til udsatte unge.

Strukturerede exit-forløb.

Vigtigt med troværdige rollemodeller.

Det kan være svært at finde egnede peers, som tidligere har været en del af ekstreme miljøer.

Udsatte unge i Københavns Kommune

Socialforvaltningen har en række tilbud og projekter, minder om de tilbud, Fryshuset præsenterede. Det drejer sig bl.a. om den opsøgende gadeplansindsats, både Københavnerteamet, 18 + centrene, Ressourcecenter ydre Nørrebro og de 15 lokalt forankrede medarbejdere, som spiller en væsentlig kriminalpræventiv rolle.

Herudover har forvaltningen også projekterne Ny Start, Fritidsjob med Mentor og Idrætsprojektet.

Endelig har vi et velfungerende Ungesamråd, Den Korte Snor, Spydspidsen og Exitprogrammet, som arbejder systematisk med at ændre negative adfærdsmønstre, øge den unges uddannelses- og arbejdsparathed og bedre den unges boligsituation.

Fremtid Stockholm

- Tværgående samarbejde i organisationen er vigtigt – en teenager kan både have misbrugsproblemer, være offer for kriminalitet, sælge sex osv.
- Det er vigtigt at skabe strukturer, der fremmer samarbejdet på tværs (fx praktik hos de kolleger, du skal samarbejde med)
- BSFT misbrugsbehandling - det er vigtigt, at hele familien deltager, inkl. søskende, for at ændre det, men nok at en eller flere er motiveret.
- Sverige har bevæget sig mod at anbringe færre børn og unge – ikke pga. økonomiske overvejelser.

Hvad kan vi tage med fra Fremtid Stockholm?

Komplekse problemer kræver tværfagligt samarbejde.

Faglige/økonomiske overvejelser i forhold til at anbringe færre.

Udsatte børn og unge i Københavns Kommune

Framtid Stockholm er en enhed under Stockholm kommunes socialforvaltning, som er specialiseret i ”öppenvårdsinsatser”, dvs. indsatser, der ikke kræver f.eks. døgnindskrivning på en institution.

Der er en lang række lighedspunkter mellem de indsatser, der tilbydes i regi af Framtid Stockholm, og Socialforvaltningens indsatser på det udsatte børne-/ungeområde.

Socialforvaltningens omfattende omstilling på børne- og ungeområdet, ”Tæt på Familien” er inspireret af tilgangen i Sverige.

SkolFam

- Skolfam omfatter alle 6-15 årige plejebørn i 45 kommuner.
- Det at forlade skolen med afgangsbetegnelse halverer risikoen for, at børn får sociale problemer senere i livet.
- Der er fire personer i et team, og ansvaret er delt 50/50 mellem de sociale myndigheder og uddannelsesmyndighederne.
- Teamet hjælper med at kortlægge barnets situation (50 % standardiserede tests, 50% psykologisk evaluering), analysere og lave en handleplan sammen med plejefamilien og skolen - og følger barnet helt til 9. klasse
- Et team kan arbejde med 20-25 til børn.
- SkolFam har gode resultater. Resultaterne er ikke helt på niveau med ikke-anbragte børn, men det er tæt på.
- Succesen kan bl.a. tilskrives de højere forventninger til eleven pres på skolen.

Hvad kan vi tage med fra SkolFam?

- SkolFam har flotte resultater via en målrettet indsats over for plejebørn.
- Skolegang har betydning for de senere resultater.
- Socialforvaltningens eksisterende indsatser på området kortlægges. Forvaltningen undersøger, hvorvidt et pilotprojekt med SkolFam er relevant, og hvad det ville kræve ift. BUF.

Anbragte børn og skole i Københavns Kommune

Anbragte børn har desværre dårlige skoleresultater i Københavns Kommune, hvorfor Socialforvaltningen har flere tilbud med fokus på skolegang til anbragte børn.

BBU køber pladser for anbragte børn på projektet Lær for livet, der er et landsdækkende seks-årigt læringsprogram for anbragte børn. Programmet styrker læring og livsduelighed hos børnene i tæt samarbejde med kommuner og frivillige. Det indebærer bl.a. læringscamps og mentorordninger.

BBU tilbyder også plads i det eksternt finansierede projekt "Klub Penalties". Formålet er at styrke udsatte børns lyst til lære og løfte børnenes faglige niveau i læsning og matematik. Målgruppen er børn i 3. eller 5. klasse døgnanbragt eller i forebyggende indsats.

I samarbejde med BUF tilbydes skole-flex indsatser, som er en fleksibel og inkluderende indsats ved fx højt skolefravær/lav motivation, der foregår i barnets hjemskole og i fritiden. Den sociale indsats fra BBU vil typisk være familiebehandling eller en kontaktperson.

VABU har i samarbejde med TrygFondens Børneforskningscenter for nylig sat gang i projektet READ i plejefamilier. Formålet er at forbedre anbragte børns sproglige færdigheder, så de får mulighed for at opnå bedre trivsel og styrke deres muligheder for dannelse af relationer til andre børn og voksne – et vigtigt fundament for senere at klare sig godt i skolen.

MST, Fremtid Stockholm

- Der er 11 Multisystemic therapy (MST) teams i Sverige.
- Venner/jævnaldrende er - sammen med skole og familie - en vigtig faktor i den unges opførelse.
- De unge skal have aktive sager – det er ikke nok, at de har potentialet til at ende et bestemt sted.
- Formålet er at skabe langsigtede forandringer - indsatsen skal virke på den lange bane.
- MST benytter sig også af belønninger, såsom kunstige øjenvipper mv. til de unge.
- Målet for den unge: At home, in school, out of trouble.

Hvad kan vi tage med fra MST, Fremtid Stockholm?

Skole og netværk i form af familie, venner og jævnaldrende er vigtigt.

Der kan være et etisk dilemma omkring overvågning af unge.

Familierettede indsatser i Københavns Kommune

Københavns Kommune bruger ikke længere MST, men der findes en række andre indsatser på området, som retter sig mod samme målgruppe, herunder bl.a. Funktionel Family Therapy (FFT).

FFT består af et intensivt behandlingsforløb, der har til formål at forbedre familierelationer samt mindske misbrugsproblemer og kriminel adfærd. I FFT er der fokus på en helhedsorienteret tænkning og inddragelse af ung, forældre, søskende og familiens netværk. Der er FFT teams i 3 BBU enheder og er ved at blive udbredt på institutionsområdet.

Signs of Safety (SOS) med identifikation af risiko- og beskyttelsesfaktorer er bredt anvendt hos myndighed, når der skal besluttes foranstaltning til udsatte børn, unge og familier.

Forvaltningen arbejder også med indsatsen PMTO (Parents Management Training Oregon), som er en individuel familiebehandling, hvor man arbejder med at styrke forældrenes kompetencer i forhold til problemløsning, grænsesætning, at give positiv feedback til barnet mv.